

NORGES HØYESTERETT

Den 13. september 2005 avsa Høyesterett dom i

HR-2005-01449-A, (sak nr. 2005/802), straffesak, anke,

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Bjørn Enoksen Ristesund)

mot

A (advokat Odd Rune Torstrup)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Skoghøy**: Anken gjelder straffutmålingen i en sak hvor de dominerende forhold er legemsfornærmelser begått under særdeles skjerpene omstendigheter. Det sentrale spørsmål er om det av hensyn til domfeltes unge alder bør reageres med samfunnsstraff i stedet for fengsel.
- (2) Dalane tingrett avsa 16. november 2004 dom med slik domsslutning:
- ”1. A f. 00.00.86 00000 dømmes for 3 overtredelser av straffeloven § 228 første ledd jfr. § 232 og 3 overtredelser av straffeloven 291 første ledd jfr. annet ledd, sammenholdt med strl. § 62 første ledd og § 63 annet ledd til en straff av fengsel i 75 – syttifem – dager, hvorav 50 – femti – dager gjøres betinget på vanlige vilkår, jfr. strl. §§ 52-54.
- Han tilkommer et varetektsfradrag på 2 – to – dager.
2. A dømmes til innen 14 – fjorten – dager å betale erstatning til
- I med kr. 3.757
G med kr. 295
H med kr. 295
3. Beslaglagt pyroteknisk materiale og fyrverkeri inndras i medhold av strl. § 35.”
- (3) Domfelte anket til Gulating lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og saksbehandlingen – mangelfulle domsgrunner – for domfellelsen etter straffeloven § 228 første ledd, jf. § 232, samt straffutmålingen. Ved lagmannsrettens beslutning 4. januar 2005 ble anken over skyldspørsmålet og saksbehandlingen nektet fremmet,

mens anken over straffutmålingen ble henvist til ankeforhandling, herunder spørsmålet om legemsfornærmelsene var begått under særdeles skjerpende omstendigheter.

- (4) Lagmannsretten avsa 14. april 2005 dom med slik domsslutning:

”I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til samfunnsstraff i 70 – sytti – timer med en gjennomføringstid på 90 – nitti – dager, subsidiært 75 – syttifem – dagers fengsel. Til fradrag i den subsidiære fengselsstraffen kommer 2 – to – dager for utholdt varetekt. I tillegg idømmes en bot stor kr. 10.000,- –kronertitusen–, subsidiært 20 – tjue – dagers fengsel.”

- (5) Påtalemyndigheten har påanket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen. Påtalemyndigheten har anført at det av allmennpreventive grunner bør reageres med fengselsstraff, og at denne bør utmåles i samsvar med tingrettens dom.
- (6) *Jeg er kommet til at anken må tas til følge.*
- (7) Domfellelsen gjelder tre legemsfornærmelser begått under særdeles skjerpende omstendigheter og tre skadeverk. De dominerende forhold ved straffutmålingen er legemsfornærmelsene.
- (8) Legemsfornærmelsene ble begått natt til 1. januar 2004 i Moi sentrum i Lund.
- (9) Etter at domfelte nyttårsaften først hadde vært på en privat fest, gikk han sammen med andre festdeltakere til sentrum av Moi. Han hadde drukket en god del og har selv karakterisert seg som ”godt berusa”. Det var mye folk ute – deriblant en del asylsøkere fra det lokale asylmottaket Sana.
- (10) Ca. kl. 01.00 utenfor kinoen i Moi tok domfelte uten foranledning tak i asylsøker B og dyttet ham ned i bakken, for deretter å sparke ham flere ganger.
- (11) Ca. en halv time senere angrep domfelte uten foranledning en annen asylsøker i Stasjonsveien – C. Først sparket domfelte til C slik at han falt. Deretter sparket domfelte ham på nytt mens han lå på bakken.
- (12) Kort tid etterpå – ca. kl. 01.35 – angrep domfelte en tredje asylsøker – D. Uten foranledning kastet domfelte D over en benk. Etter tiltalen skulle domfelte også ha sparket og/eller slått D, men dette fant tingretten ikke bevist.
- (13) Skadeverkene ble begått natt til 16. januar 2004. Disse er beskrevet slik i tiltalebeslutningen:
- ”a) Fredag 16. januar 2004 ca. kl. 0230 i -----veien 0 i Moi i Lund, sammen med E og F, sprengte han i stykker postkassen til G/med familie med en fyrverkeriliknende rakett.
 - b) Fredag 16. januar 2004 ca. kl. 0235 i -----Stranda 00 i Moi i Lund, sammen med E og F, sprengte han i stykker postkassen til H/med familie med en fyrverkeriliknende rakett.
 - c) Fredag 16. januar 2004 ca. kl. 0240 i Stasjonsveien 34 i Lund, sammen med F, sprengte han av en fyrverkeriliknende rakett gjennom vindu i Sana asylmottak.”

(14) For disse forholdene ble domfelte i henhold til tilståelse dømt i samsvar med tiltalen.

(15) Lagmannsretten har gitt følgende generelle beskrivelse av foranledningen til legemsfornærmelsene:

”Etter bevisførselen i saken legger lagmannsretten til grunn at det i deler av ungdomsmiljøet i Moi gjorde seg gjeldende en viss skepsis og motvilje mot asylmottaket og dets beboere. Det fremgår at det tidligere samme kveld som overtredelsene fant sted, var verbale konfrontasjoner mellom ungdommer fra lokalmiljøet og asylsøkere, hvor også tiltalte var involvert. Det er slik lagmannsretten ser det ikke tilfeldig at tiltaltes angrep rettet seg mot tre asylsøkere. Det er riktignok hevdet av tiltalte at han følte seg truet av de fornærmede C og D, som han oppfattet som venner av B, etter at han kort tid tidligere hadde øvet vold mot sistnevnte, men det er ikke ført bevis for at tiltalte på noe tidspunkt var truet av noen av de fornærmede. Det er derfor lagmannsrettens syn, i likhet med tingrettens, at tiltaltes handlinger var utslag av generell skepsis til og motvilje mot asylsøkermiljøet som et fremmedelement i lokalmiljøet. Lagmannsretten ser det derfor slik at handlingen er et utslag av en viss fremmedfrykt og av antipati mot de fornærmede som innvandrere.”

(16) Når lagmannsretten kom til at legemsfornærmelsene var utført under særdeles skjerpende omstendigheter, slik at forholdet ble henført under § 228 første ledd, jf. § 232, ble det særlig lagt vekt på at handlingene var utført uten forutgående provokasjoner. Videre ble det lagt vekt på at handlingene var utført mot asylsøkere.

(17) Jeg er enig i at legemsfornærmelsene må anses begått under slike særdeles skjerpende omstendigheter at straffeloven § 232 kommer til anvendelse, og tiltrer lagmannsrettens begrunnelse for dette. Handlingene er utført uten forutgående provokasjoner. Selv om handlingene kanskje ikke er direkte rasistisk motivert, er de preget av antipati mot innvandrere og asylsøkere, som er en særlig utsatt gruppe i samfunnet.

(18) Da legemsfornærmelsene ble begått, var domfelte knapt 17 år og elleve måneder. Til tross for domfeltes unge alder mener jeg at det i dette tilfellet av allmennpreventive grunner må reageres med fengselsstraff, som for en del blir gjort betinget.

(19) De straffbare forholdene er begått uten forutgående provokasjoner. Legemsfornærmelsene rammer tre forskjellige fornærmede. Selv om de er begått med korte mellomrom, står de ikke i umiddelbar forbindelse med hverandre. Dette viser et fast forsett på å ramme asylsøkere. Det samme gjør sprengningen av en rakett gjennom vinduet på Sana asylmottak vel to uker senere.

(20) Som argument for å forkaste anken har domfeltes forsvarer vist til at fengsling av personer under 18 år etter barnekonvensjonen artikkel 37 bokstav b bare skal kunne benyttes som siste utveg og for kortest mulig tidsrom. Jeg er enig i at domfeltes unge alder er et tungtveiende argument for å reagere med samfunnsstraff i stedet for med fengsel. I dette tilfellet mener jeg likevel at det av allmennpreventive grunner ikke er tilstrekkelig å reagere med samfunnsstraff. Domfeltes unge alder tilsier imidlertid at en del av fengselsstraffen bør gjøres betinget.

(21) Tingretten fastsatte straffen til fengsel i 75 dager, hvorav 50 dager ble gjort betinget med en prøvetid på to år. Etter en samlet vurdering har jeg kommet til at dette er en passende reaksjon.

- (22) Til fradrag i den ubetingede del av straffen kommer to dager for varetektsfengsel.
- (23) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 75 – syttifem – dager, hvorav fullbyrdelsen av 50 – femti – dager utstår etter reglene i straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.

Til fradrag i den ubetingede del kommer 2 – to – dager for varetektsfengsel.

- (24) Dommer **Rieber-Mohn:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (25) Dommer **Bruzelius:** Likeså.
- (26) Dommer **Øie:** Likeså.
- (27) Dommer **Coward:** Likeså.
- (28) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 75 – syttifem – dager, hvorav fullbyrdelsen av 50 – femti – dager utstår etter reglene i straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.

Til fradrag i den ubetingede del kommer 2 – to – dager for varetektsfengsel.